

Persoonlijk onderwijs: meer time-on-task

Twee middelbare scholen-in-oprichting zijn boos op het ministerie.¹ Ze mogen niet van start omdat hun beoogde rekruteringsgebied overlapt met dat van bestaande scholen.² Volgens de Wet Voortgezet Onderwijs is een enkele-reistijd van drie kwartier aanvaardbaar. Het gaat om nieuwe scholen voor mavo/havo/vwo in Kapelle (Zuid-Beveland) en Hardegaryp (Friesland). Maar het ministerie rekent alleen de tijd van station naar station en niet van deur tot deur. Volgens de beide schoolbesturen is dat niet in den haak. Naar hun overtuiging is een basisvoorwaarde voor succesvol leren dat verliestijden krachtig bestreden worden. Leerlingen die dagelijks twee uur moeten forensen: dat is teugelloze tijdverspilling.

De beide schoolbesturen willen moderne onderwijsmethoden inzetten om het aantal effectieve leer-uren te optimaliseren. Wat ze eigenlijk zouden willen is een brede, huiswerkloze school. Op die manier denken ze niet alleen de streefnorm van het ministerie, 1040 lessen per jaar, ruimschoots te halen, maar ook de effectieve leertijd op te schroeven. Maar daartoe moet tevens de benodigde forenstijd worden aangepakt. Langs die lijn willen ze in het rijksbekostigde onderwijs hetzelfde rendement behalen als nu alleen in het dure, particuliere onderwijs en in kleinschalige internaten gerealiseerd wordt.

De initiatiefnemers worden ondersteund door de Stichting voor Persoonlijk Onderwijs, die sinds vorig jaar van zich laat horen.³ De stichting werkt samen met de Wereldschool (Lelystad), die in 1948 door het IVIO is opgericht om Nederlandse kinderen in het buitenland onderwijs-op-afstand te geven.⁴ Het IVIO is één van de grondleggers van niet-klassikaal, gemodulariseerd onderwijs.⁵ Een basisprincipe van Persoonlijk Onderwijs is dat iedere leerling op school een vaste, individuele werkplek heeft, waar hij of zij aan een individueel overeengekomen programma werkt (waar nodig ondersteund en begeleid door docenten).⁶

Zou ik mijn kinderen naar zo'n school durven sturen, die de Stichting voor Persoonlijk Onderwijs voor ogen staat? Het zijn uitdagende ideeën, gefundeerd op veelgeprezen onderwijskundige theorieën. Het kunnen baanbrekende, experimentele vernieuwingsscholen worden, mits ze gedragen worden door ervaren docenten die niet over één nacht ijs gaan. Maar als ouder zou ik wel een gedegen tienjarenplan willen zien, waarin voldoende garanties zijn ingebouwd dat de eerste generaties leerlingen niet de dupe worden van blinde vernieuwingsdrang en van ondoordachte onderwijstechnologische hoogstandjes. Maar toch ... het is een *mind-sweeping* idee, dat de leerlingen en hun leerproces écht centraal zouden worden gesteld ... Het is in elk geval goed om de ontwikkelingen nieuwsgierig in de gaten te houden.⁷

Wes Holleman

weblog onderwijs 1-9-2008

<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <http://www.svpo.nl/nieuws00015.htm> (26/8/2008); zie *Ontwerp Plan van Scholen 2009-2010-2011* d.d. 19/8/2008 (<http://www.minocw.nl/documenten/31992.pdf>, /31992a, /31992b, /31992c, /31992d).

² Ik ga hier niet op de eigenaardigheden van het Nederlandse, verzuilde schoolsysteem in. Bij de wettelijke stichtingsnormen gaat men ervan uit dat iedere zuil (bij voldoende leerlingenaanbod) het recht heeft een eigen school op te richten, ook al is er op loopafstand een school van een andere zuil voorhanden. Onnodig lange forenstijden zijn dus inherent aan het Nederlandse voortgezet onderwijs.

³ <http://www.svpo.nl/>

⁴ <http://www.wereldschool.nl/>

⁵ http://www.ivio.nl/content_ektid108.aspx

⁶ <http://www.svpo.nl/persoonlijkonderwijs.htm>

⁷ <http://www.tjallingkoopmans.svpo.nl/>; <http://www.isaacbeekman.svpo.nl/>